

ARAŞTIRMA MAKALESİ

12. Sınıf İngilizce Ders Kitabında Yer Alan Kök Değerlerin İncelenmesi

Özlem AKPINAR YAŞAR, Milli Eğitim Bakanlığı, Necmiye-Mehmet Yazıcı MTAL, Aksaray, e-posta: longing0571@windowslive.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8329-8924>

Songül YILMAZ, Milli Eğitim Bakanlığı, Halk Eğitim Merkezi, Aksaray, e-posta: songuldikmenli@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7597-0593>

Bayar CANER, Milli Eğitim Bakanlığı, Halk Eğitim Merkezi, Aksaray, e-posta: bayarcaner67@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8879-4362>

Teoman YILMAZ, Milli Eğitim Bakanlığı, Aksaray Lisesi, Aksaray, e-posta: teomanyilmaz05@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8960-0636>

Öz

Bu araştırmanın amacı, “Notifier English 12” İngilizce ders kitabını “on kök değer” açısından incelemektir. Bu nitel çalışmada betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Bu araştırmanın veri kaynağını 2018 Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programına dayalı olarak hazırlanmış 12.sınıf düzeyinde ortaöğretimde okutulan “Notifier English 12” ders kitabı oluşturmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlemiş olduğu on kök değer “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmada kök değerlerin “Notifier English 12” İngilizce ders kitabında bulunma durumları her ünite ayrı ayrı değerlendirilerek sonuçlar tablo haline getirilmiş, geçtiği sayfalar, değer sıklıkları ve yüzdeleri tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda “Notifier English 12” İngilizce ders kitabında en fazla yer verilen değer *dostluk* (15) olurken en az yer verilen değer *vatanseverlik* (1) olmuştur. Araştırma sonucunda “Notifier English 12” İngilizce ders kitabındaki bazı ünitelerde kök değerlere hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu nedenle “Notifier English 12” İngilizce ders kitabındaki ünitelerde kök değerlerin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değer, Kök Değerler, Ders Kitabı, Notifier English 12.

Makale Gönderme Tarihi: 21.11.2023

Makale Kabul Tarihi: 14.01.2024

Önerilen Atıf:

Akpınar Yaşar, Ö., Yılmaz, S., Caner, B. ve Yılmaz, T. (2024). 12. Sınıf İngilizce Ders Kitabında Yer Alan Kök Değerlerin İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(1): 1-11.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2024, 7(1): 1-11. DOI:[10.26677/TR1010.2024.1359](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1359)
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Analysis of Root Values in the 12th Grade English Textbook

Özlem AKPINAR YAŞAR, Ministry of Education, Necmiye-Mehmet Yazıcı High School, Aksaray, e-mail: longing0571@windowslive.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8329-8924>

Songül YILMAZ, Ministry of Education, Public Education Center, Aksaray, e-mail: songuldikmenli@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7597-0593>

Bayar CANER, Ministry of Education, Public Education Center, Aksaray, e-mail: bayarcaner67@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8879-4362>

Teoman YILMAZ, Ministry of Education, Aksaray High School, Aksaray, e-mail: teomanyilmaz05@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8960-0636>

Abstract

The aim of this study is to analyze the English textbook "Notifier English 12" in terms of "ten root values". Descriptive content analysis was used in this qualitative research. The data source of this study was the "Notifier English 12" textbook, which was prepared based on the 2018 Secondary School English Curriculum and taught at the 12th grade level in secondary education. The ten root values determined by the Ministry of National Education are expressed as "justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism, helpfulness". In the research, the presence of root values in the "Notifier English 12" English textbook was evaluated separately for each unit, the results were tabulated, and the pages where they appeared, value frequencies and percentages were determined. As a result of the research, the most mentioned value in the "Notifier English 12" English textbook was friendship (15), while the least mentioned value was patriotism (1). As a result of the research, it was determined that root values were not included in some units in the "Notifier English 12" English textbook. For this reason, it was concluded that root values should be enriched in the units in the "Notifier English 12" English textbook.

Keywords: Value, Root values, Textbook, Notifier English 12.

Received: 21.11.2023

Accepted: 14.01.2024

Suggested Citation:

Akpınar Yaşar, Ö., Yılmaz, S., Caner, B. and Yılmaz, T. (2024). Analysis of Root Values in the 12th Grade English Textbook, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(1): 1-11.

GİRİŞ

Toplumsal hayatta bireyin düşüncelerini ve davranışlarını doğrudan veya dolaylı yollarla etkileyen, birçok davranışın kaynağını oluşturan unsurların başında sahip olunan değerler gelmektedir. Değer, insanın düşünce sistemini ve davranışlarını etkileyen, değerlendirme ölçütlerini belirleyen; insana birçok konuda rehberlik eden inançların her birine verilen ortak isimdir (Yıldırım, 2022). Geçmişte okulların tarafsız olması gerektiğine yönelik önemli tartışmalar olsa da değer edinme sürecinde okulların rolü yadsınamaz. 21. yüzyılda küreselleşme ve iletişimdeki gelişmelerle değerlerde bozulma, yozlaşma ve kayıp yaşanmaya başlamıştır. Bu nedenle okulların değer öğretme ve aktarma sürecinde aktif bir şekilde rol oynamasına çoğunluk olumlu bakmaktadır (Lickona, 1991).

Birey, doğduğu andan itibaren değer eğitimiyle iç içedir. Bunun farkında olması veya olmaması önemli değildir. Ancak okulda verilen değer bilinci, planlı ve programlı olarak kazandırılmaktadır. Devletlerin eğitim politikaları içerisinde vatandaşlarına değer kazandırma düşüncesi hakimdir (Ulusoy ve Dilmaç, 2012). Yani eğitim-öğretim sürecinde değerler eğitimi, eğitim hedefleri arasında olduğu söylenebilir.

Bu doğrultuda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 18 Temmuz 2017 tarihinde "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzere..." başlıklı raporda Değerler Eğitimi'ne ilişkin kök değerden bahsedilmiştir (TTKB, 2017). Bu değerler: "adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik" olarak ifade edilmiştir. Raporda yer alan kök değer ve bu değerlere ilişkin bazı tutum ve davranışlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yenilenen Müfredatlarda Değerler ve Değerlere İlişkin Tutum ve Davranışlar

No	Kök Değerler	Değerlere İlişkin Bazı Tutum ve Davranışlar
1	Adalet	Adil olma, eşit davranma, paylaşma...
2	Dostluk	Diğerkâmlık, güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma...
3	Dürüstlük	Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, düzgün ve istikrarlı olma, güvenilir olma, sözünde durma...
4	Öz Denetim	Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, öz güven sahibi olma, gerektiğinde özür dileme...
5	Sabır	Azimli olma, tahammül etme, beklemeyi bilme, dirençli ve dayanıklı olma, sebatkâr olma...
6	Saygı	Alçak gönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme; muhabibinin konumunu, özelliklerini ve durumunu gözetme...
7	Sevgi	Uygun şekilde sevgisini ifade etme, fedakârlık yapma, güven duyma, merhametli olma, aile birliğine önem verme, diğerkâm olma, vefalı olma...
8	Sorumluluk	Kendisine, çevresine, ailesine, vatanına karşı sorumlu olma; sözünde durma, tutarlı ve güvenilir olma, davranışlarının sonuçlarını üstlenme...
9	Vatanseverlik	Çalışkan ve üretken olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, sadık olma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme, katılımcı olma...
10	Yardımseverlik	Cömert olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma, dayanışma içinde bulunma, destek sunma...

Diğer derslerin öğretiminde olduğu gibi İngilizce dersinin öğretiminde de açık ya da örtük bir şekilde değer eğitimi yapılmaktadır. Er (2006) yabancı bir dilin değer açısından önemini "Zira dil, ait olduğu toplumun düşünce biçimini yansıtan bir araçtır. Dil, toplumda birlikte geliştiği için yabancı bir dile hâkim olabilmenin ilk şartı o toplum gibi düşünebilmektir" şeklinde ifade etmiştir. Bu nedenle dil öğretimi yapılırken değerler de birlikte aktarılmaktadır.

MEB (2018) ortaöğretim İngilizce programında “İngilizce dersi; öğrencilerin hedef dili konuşan ülkelerin kültür değerlerini tanımalarına ve ayırt etmelerine olanak tanımak, kendi kültürlerinin ve diğer kültürlerin değerlerini fark ederek farklı olana saygı göstermelerini sağlamak ve diğer kültürleri öğrenme ile kendi kültürünü başka kültürlerdeki insanlara aktarmada akıcı iletişim becerilerine sahip olmalarını amaçlar” ifadeleriyle İngilizce dersinin amaçlarını açıklamıştır. Dersin bu amaçlarına ulaşabilmek için kullandığı ana materyal ise ders kitapları ve bu kitaplarda verilen metinlerdir.

Literatürde İngilizce dersi öğretiminde temel ders materyali olarak kullanılan ders kitaplarında, değerlere ne kadar yer verildiğini, ders kitaplarındaki metinlerin değerlerle ilişkisini tespit etmek amacıyla farklı sınıf seviyelerinde farklı zamanlarda çalışmalar (Gül ve Maviş, 2021; Aydın ve Can, 2020; Aslan, Coşkun ve Önder, 2019) yapılmıştır. Ancak 12.sınıf İngilizce ders kitabını on kök değer açısından inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden 12.Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programında yer verilen on kök değerlerin 12.Sınıf İngilizce ders kitabındaki metinlerde kullanımının belirlenmesi, kök değerlerin 12.Sınıf ders kitaplarındaki metinlere ne derece yansıtıldığını göstermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, ortaöğretim Notifier 12 İngilizce ders kitabını on kök değer açısından incelemektir. Bu doğrultuda aşağıdaki soruya cevap aranmıştır:

1.12.Sınıf İngilizce Ders Kitabında yer alan kök değerlerin dağılımı nasıldır?

2.12.Sınıf İngilizce Ders Kitabında yer alan kök değerlerin ünitelere göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu nitel araştırmada içerik çözümleme tekniklerinden betimleyici çözümleme kullanılmıştır. Yazılı haldeki metnin içeriği belirtilen değerler bakımından çözümlendiği için betimsel içerik analizi tercih edilmiştir. Betimsel içerik analizi, belirlenmiş bir konu dahilinde yapılan, yayınlanmış ya da yayınlanmamış, bütün çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır (Jayarajah, Saat ve Rauf, 2014; Lin, Lin ve Tsai, 2014; Suri ve Clarke, 2009).

Araştırmanın Veri Kaynağı

Bu araştırmanın veri kaynağını Türkiye’de Ortaöğretim İngilizce kitaplarından 2018 tarihli Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programına dayalı olarak hazırlanmış 12.sınıf düzeyinde ortaöğretimde okutulan “Notifier English 12” ders kitabı oluşturmuştur. Notifier English 12 ders kitabının seçilmesinin sebebi ise araştırmacıların görev yapmış olduğu kurumda okutulan ders kitabı olmasından kaynaklanmaktadır.

“Notifier English 12” ders kitabı 128 sayfa olup, 10 Üniteden oluşmaktadır. Bu üniteler Müzik (*Music*), Arkadaşlık (*Friendship*), İnsan Hakları (*Human Rights*), Çok Yakında (*Coming Soon*), Psikoloji (*Psychology*), İyilikler (*Favors*), Haber Hikayeler (*News Stories*), Alternatif Enerji (*Alternative Energy*), Teknoloji (*Technology*), Görgü Kuralları (*Manners*) olup kök değerler doğrultusunda incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına uygun olarak, verilerin analizinde betimsel içerik analizi tercih edilmiştir. Değerlerin saptanması için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın raporunda yer alan 10 kök değer temel alınmıştır. Bu değerler: “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” olarak ifade edilmiştir.

Araştırmacılar kitabın içinde geçen metinlerdeki kök değerleri belirlemiş ve bir liste yapmışlardır. Daha sonra araştırmacılar yine birbirinden bağımsız olarak kök değerleri ünitelere göre gruplandırılmıştır. Elde edilen nitel verilerin yüzde ve frekans değerleri bulunmuştur. Dört araştırmacı bağımsız çözümleme yapmıştır. Uyumsuzluk durumunda beşinci bir araştırmacının görüşü alınmış ve o görüş geçerli sayılmıştır. Araştırmacılar arasındaki tutarlılığı belirlemek için Miles ve Huberman'ın (2021) güvenilirlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır. Kategoriler arasında .87 tutarlılık olduğu belirlenmiştir. Uyumsuzluk durumunda beşinci bir değerlendiricinin görüşü alınmış ve o görüş geçerli sayılmıştır. .70 ve üstü tutarlılık oranına sahip kategorilerin tutarlı olduğu kabul edildiği için tutarlılık düzeyinde güvenilir olduğu kabul edilmiştir. İngilizce ders kitabında bulunma durumları sayısal olarak ifade edilmiştir. Kodlama tablodaki ilgili değer, alt değer, tutum ve davranış ifadelerinin cümlelerde yer alma durumuna göre yapılmıştır. Elde edilen veriler tablo haline dönüştürülmüş, frekans ve yüzde değerleri verilmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada Notifier 12 İngilizce ders kitabı 10 kök değer açısından incelenmiştir. İlk olarak bu 10 kök değerün ünitelere göre dağılımları incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

12. sınıf İngilizce ders ve çalışma kitaplarında Müzik (*Music*), Arkadaşlık (*Friendship*), İnsan Hakları (*Human Rights*), Çok Yakında (*Coming Soon*), Psikoloji (*Psychology*), İyilikler (*Favors*), Haber Hikayeler (*News Stories*), Alternatif Enerji (*Alternative Energy*), Teknoloji (*Technology*), Görgü Kuralları (*Manners*) üniteleri yer almaktadır.

Tablo 2. On Kök Değerin Ünitelere Göre Dağılımı

10 Kök Değer	1.Müzik (Music)	2.Arkadaşlık (Friendship)	3.İnsan Hakları (Human Rights)	5.Psikoloji (Psychology)	6.İyilikler (Favors)	10.Görgü Kuralları (Manners)	Toplam
Adalet	-	-	3	-	-	-	3
Dostluk	1	6	8	-	-	-	15
Dürüstlük	-	4	-	-	-	-	4
Öz Denetim	-	3	-	1	-	2	6
Sabır	-	2	-	-	-	-	2
Saygı	3	2	1	-	-	1	7
Sevgi	-	-	2	-	-	-	2
Sorumluluk	-	3	-	-	-	-	3
Vatanseverlik	-	-	-	1	-	-	1
Yardımseverlik	-	3	-	-	6	-	9
Toplam	4	23	14	2	6	3	52

Tablo 2'ye göre "Notifier English 12" İngilizce ders kitabında 10 kök değerden toplam 52 değer ifadesi saptanmıştır. Birinci ünite 4; ikinci ünite 23; üçüncü ünite 14; beşinci ünite 2; altıncı ünite 6; onuncu ünite ise 3 değer ifadesi tespit edilmiştir. 4, 7, 8 ve 9. ünitelerde ise hiçbir değer ifadesi tespit edilememiştir.

1. On Kök Değerin Müzik (Music) Ünitesine Göre Dağılımı

Müzik (Music) ünitesi öğrencilerin görüş bildirme (*expressing opinion*) ve tercihlerin ifade edilmesi (*expressing preferences*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite. *Notifier English 12* ders kitabında 10 sayfa bu ünite için ayrılmıştır. Tablo 3'de, *Notifier English 12* ders kitabının "Müzik" (Music) ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 3. Müzik (Music) Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Dostluk	13	1	25
Saygı	13,15	3	75
Toplam		4	100

Tablo 3 incelendiğinde; bu ünite *dostluk* (1), *saygı* (3) değerlerine yer verildiği görülmektedir. Müzik ünitesinde *adalet*, *dürüstlük*, *öz denetim*, *sabır*, *sevgi*, *sorumluluk*, *vatanseverlik* ve *yardımseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu ünite en çok *saygı* (3) değeri yer almaktadır. *Saygı* değerine vurgu yapan cümle aşağıdaki örnekte verilmiştir.

13.sayfada Susan ve Carol arasında geçen diyalogda Susan "I do not want to disturb others with noisy, raucous music in public (Halka açık yerlerde gürültülü, şamatalı müzikle başkalarını rahatsız etmek istemiyorum)." cümlesiyle *saygı* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

2. On Kök Değerin Arkadaşlık (Friendship) Ünitesine Göre Dağılımı

Arkadaşlık (Friendship) ünitesi öğrencilerin kişisel özelliklerin tanımlanması (*describing personal features*), sonuç çıkarma (*making conclusions*) ve nedenleri belirtme (*stating reasons*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite. *Notifier English 12* ders kitabında 12 sayfa bu ünite için ayrılmıştır. Tablo 4'te, *Notifier English 12* ders kitabının "Arkadaşlık" (Friendship) ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 4. Arkadaşlık (Friendship) Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Dostluk	22,23,28,30	6	26
Dürüstlük	22,23,28,30	4	17,6
Öz Denetim	23,28,30	3	13
Sabır	23,25,28,30	2	8,7
Saygı	22,23,25	2	8,7
Sorumluluk	30	3	13
Yardımseverlik	22,23,28,30	3	13
Toplam	-	23	100

Tablo 4 incelendiğinde; bu ünite de *dostluk* (6), *dürüstlük* (4), *öz denetim* (3), *sorumluluk* (3), *yardımseverlik* (3), *sabır* (2) ve *saygı* (2) değerlerine yer verildiği görülmektedir. Arkadaşlık ünitesinde *adalet*, *sevgi* ve *vatanseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu ünite de en çok *dostluk* (6) değeri yer almaktadır. *Dostluk* değerine vurgu yapan cümle aşağıdaki örnekte verilmiştir.

Sayfa 28’de parçada iyi bir arkadaşın özelliği olarak “Another important quality is being understanding. Understanding friends will be able to understand how you feel and if there’s something wrong, they will be tolerant (Bir diğer önemli nitelik de anlayışlı olmaktır. Anlayışlı arkadaşlar nasıl hissettiğinizi anlayabilecek ve yanlış bir şey varsa hoşgörülü olacaklardır).” cümlesiyle *dostluk* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

3. On Kök Değerin İnsan Hakları (Human Rights) Ünitesine Göre Dağılımı

İnsan Hakları (*Human Rights*) ünitesi öğrencilerin insan haklarına ilişkin fikirlerin ifade edilmesi (*expressing ideas on human rights*), öneride bulunma (*making suggestions*) ve sorunların tartışılması (*discussing problems*) erişmeyi hedefleyen amaçlayan bir ünite dir. *Notifier English 12* ders kitabında 12 sayfa bu ünite için ayrılmıştır. Tablo 5’te, *Notifier English 12* ders kitabının “İnsan Hakları” (*Human Rights*) ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 5. İnsan Hakları (*Human Rights*) Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Adalet	35,40,44	3	21,5
Dostluk	38,39	8	57,2
Saygı	44	1	7
Sevgi	42	2	14,3
Toplam		14	100

Tablo 5 incelendiğinde; bu ünite de *dostluk* (8), *adalet* (3), *sevgi* (2) ve *saygı* (1) değerlerine yer verildiği görülmektedir. İnsan Hakları ünitesinde *dürüstlük*, *öz denetim*, *sabır*, *sorumluluk*, *vatanseverlik* ve *yardımseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu ünite de en çok *dostluk* (8) değeri yer almaktadır. *Adalet* değerine vurgu yapan cümle örnekte verilmiştir.

Sayfa 40’da “We are all born free and equal (Hepimiz özgür ve eşit doğarız).” cümlesiyle *adalet* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

5. On Kök Değerin Psikoloji (Psychology) Ünitesine Göre Dağılımı

Psikoloji (*Psychology*) ünitesi öğrencilerin ruh halini tanımlama (*describing mood*), olumsuz ruh halini değiştirmek için önerilerde bulunmak (*making suggestions to change negative mood*) ve talimat verme ve takip etme (*following and giving instructions*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite dir. *Notifier English 12* ders kitabında 10 sayfa bu ünite için ayrılmıştır. Tablo 6’da *Notifier English 12* ders kitabının “Psikoloji” (*Psychology*) ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 6. Psikoloji (*Psychology*) Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Öz Denetim	62	1	50
Vatanseverlik	60	1	50
Toplam		2	100

Tablo 6 incelendiğinde; bu üniteye vatanseverlik (1) ve öz denetim (1) değerlerine yer verildiği görülmektedir. Psikoloji ünitesinde *adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. *Öz denetim* değerine vurgu yapan cümle örnekte verilmiştir.

Sayfa 62'de "I would focus on my strengths and try to boost my self-esteem (Güçlü yönlerime odaklanırım ve kendime olan güvenimi artırmaya çalışırdım)." cümlesiyle *öz denetim* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

6. On Kök Değerin *İyilikler (Favors)* Ünitesine Göre Dağılımı

İyilikler (Favors) ünitesi öğrencilerin ricada bulunma (*making request*), ricaları kabul etme reddetme (*accepting and declining requests*) ve iyilik isteme ve iyiliğe karşılık verme (*asking for and responding to favors*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite. *Notifier English 12* ders kitabında 10 sayfa bu ünite için ayrılmıştır. Tablo 7'de, *Notifier English 12* ders kitabının "*İyilikler (Favors)*" ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 7. *İyilikler (Favors)* Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Yardımseverlik	69,70,73	6	100
Toplam		6	100

Tablo 7 incelendiğinde; bu üniteye *yardımseverlik* (6) değerine yer verildiği görülmektedir. *İyilikler* ünitesinde *adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk ve vatanseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu üniteye en çok *yardımseverlik* (6) değeri yer almaktadır. *Yardımseverlik* değerine vurgu yapan cümle örnekte verilmiştir.

Sayfa 70'te "Donate food for our lovely friends on the street. (Sokaktaki sevimli dostlarımız için yiyecek bağışlayın)." cümlesiyle *yardımseverlik* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

10. On Kök Değerin *Görgü Kuralları (Manners)* Ünitesine Göre Dağılımı

Görgü Kuralları (Manners) ünitesi öğrencilerin dilekler ve pişmanlıklar hakkında konuşma (*talking about wishes and regrets*), özür dileme (*apologizing*) ve açıklama yapma (*giving explanations*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite. *Notifier English 12* ders kitabında 10 sayfa bu

ünite için ayrılmıştır. Tablo 8’de, *Notifier English 12* ders kitabının “Görgü Kuralları” (*Manners*) ünitesinde tespit edilen değerler verilmiştir.

Tablo 8. Görgü Kuralları (*Manners*) Ünitesinde Yer Alan Kök Değerlerin Dağılımı

Değerler	Sayfalar	Değer Dağılımı	Yüzde
Öz Denetim	116	2	66,7
Saygı	113	1	33,3
Toplam		3	100

Tablo 8 incelendiğinde *öz denetim* (2) ve *saygı* (1) değerlerine yer verildiği görülmektedir. Görgü Kuralları ünitesinde *adalet*, *dostluk*, *dürüstlük*, *sabır*, *sevgi*, *sorumluluk*, *yardımseverlik* ve *vatanseverlik* değerlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu ünite en çok *öz denetim* (2) değeri yer almaktadır. *Öz denetim* değerine vurgu yapan cümle örnekte verilmiştir.

Sayfa 116’da “The participants started to feel confident and relaxed. (Katılımcılar kendilerini güvende ve rahat hissetmeye başladılar.)” cümlesiyle *öz denetim* değerine vurgu yapıldığı görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

“Notifier English 12” İngilizce ders kitabının 120 sayfası 10 kök değer açısından incelenmiş ve toplam 52 değer ifadesi tespit edilmiştir. Birinci ünite 4; ikinci ünite 23; üçüncü ünite 14; beşinci ünite 2; altıncı ünite 6; onuncu ünite 3 değer ifadesi tespit edilmiştir. Dördüncü, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu ünitelerde ise hiçbir kök değer tespit edilememiştir.

Müzik (*Music*) ünitesi öğrencilerin görüş bildirme (*expressing opinion*) ve tercihlerin ifade edilmesi (*expressing preferences*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite olduğu için bu ünite *saygı* (3) ve *dostluk* (1) değerlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu ünite müziğin evrensel bir özelliğe sahip olmasından dolayı farklılıklara saygılı olmayı önceleyen değerlerin verilmeye çalışıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Arkadaşlık (*Friendship*) ünitesi öğrencilerin kişisel özelliklerinin tanımlanması (*describing personal features*), sonuç çıkarma (*making conclusions*) ve nedenleri belirtme (*stating reasons*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite olduğu için bu ünite *saygı* (3) ve *dostluk* (1) değerlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Arkadaşlık ünitesinde *dostluk* ve *saygı* değerlerinin önemsenmesinin nedeni olarak bu değerler olmadan arkadaşlık kavramının olamayacağı şeklinde yorumlanabilir.

İnsan Hakları (*Human Rights*) ünitesi öğrencilerin insan haklarına ilişkin fikirlerin ifade edilmesi (*expressing ideas on human rights*), öneride bulunma (*making suggestions*) ve sorunların tartışılması (*discussing problems*) kazanımlarına erişmeyi hedefleyen bir ünite. Bu kazanımlara uygun olarak bu ünite *dostluk* (8), *adalet* (3), *sevgi* (2) ve *saygı* (1) değerlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. İnsan hakları ünitesinde *dostluk*, *adalet*, *sevgi* ve *saygı* değerlerinin önüne çıkmasının nedeni olarak insanlar arasında ırk, din, renk, yaş, cinsiyet ayrımı yapmadan sevgi, saygı, dostluk duygularını geliştirmek, insanın insan olmak haysiyeti ile sahip olması gereken hakların hepsine “insan hakları” denmesiyle açıklanabilir.

Psikoloji (*Psychology*) ünitesi öğrencilerin ruh halini tanımlama (*describing mood*), olumsuz ruh halini değiştirmek için önerilerde bulunma (*making suggestions to change negative mood*) ve talimat

Aydın, A. Z., ve Can, A. Ö. (2020). Ortaokul İngilizce Ders Kitaplarında Evrensel Değerlerin İncelenmesi. *Journal of Language Education and Research*, 6(2), 733-751. <https://doi.org/10.31464/jlere.782361>.

Er, K. O. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.

Gül, S. ve Maviş, S. Ö. (2021). 5.Sınıf İngilizce Ders Kitabında Yer Alan Değerler ve İngilizce Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi Konusundaki Görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 187-226. <https://doi.org/10.34234/ded.958187>.

Jayarajah, K., Saat, R. M. and Rauf, R. A. A. (2014). A Review of Science, Technology, Engineering & Mathematics (STEM) Education Research from 1999–2013: A Malaysian perspective. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 10(3), 155-163.

Kolukisa, E.A., Oruç, Ş., Akbaba, B. ve DüNDAR, H. (2008). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 4 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Gizem Yayıncılık.

Lickona, T. (1991). *Educating For Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility*. New York: Bantam Books.

Lin, T. C., Lin, T. J. and Tsai, C. C. (2014). Research Trends in Science Education from 2008 to 2012: A Systematic Content Analysis of Publications in Selected Journals. *International Journal of Science Education*, 36(8), 1346-1372.

MEB, (2018). *Ortaöğretim İngilizce Dersi (9,10,11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı* <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=342> erişim tarihi 23.11.2023.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2021). Giriş. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Ed.) ve A. Ç. Kılınç (Çev.). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi* (4. baskı, s. 1-15) içinde. Pegem Akademi. (Orijinal eserin yayın tarihi 1994, 2. baskı).

Suri, H. and Clarke, D. (2009). Advancements in Research Synthesis Methods: From A Methodologically Inclusive Perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430.

TTKB, (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine...https://kandira.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/04202207_18160003_basin_aciklamasi-program.pdf adresinden 18.12.2023 tarihinde alındı.

Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2012). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, K. B. (2022). *6.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Kök Değerler Açısından İncelenmesi ve Öğretmen Görüşlerinin Alınması*. Yüksek Lisans Tezi. <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.